

Притужбе против судија и тужилаца у Босни и Херцеговини, Федерацији Босне и Херцеговине, Републици Српској, Брчко Дистрикту

Брошуру издаје:
Високи судски и тужилачки савјет БиХ
Канцеларија дисциплинског тужиоца

Сврха ове брошуре је да објасни како се може поднијети притужба против судије или тужиоца, шта она треба садржавати и како се по њој поступа. Ако сте поднијели притужбу Уреду дисциплинског тужиоца (“КДТ”) Високог судског и тужилачког савјета, ова брошура вам се доставља у сврху потврђивања пријема ваше притужбе и ради вашег информисања да испитујемо вашу притужбу, те да ћете касније бити обавијештени о исходу наше провјере.

Законом о Високом судском и тужилачком савјету БиХ који је усвојила Парламентарна скупштина БиХ, а који је ступио на снагу 01.06.2004. (“Закон”), основао је Високи судски и тужилачки савјет БиХ (“Савјет”) као државно тијело. Заштита јавности и правосудног система од судија и тужилаца који пропуштају да испоштују своје професионалне и етичке норме јесте једна од важних функција Савјета; прецизније, Закон уређује јасне и транспарентне критерије Савјету за вођење дисциплинских поступака против судија и тужилаца.

Надлежност Савјета за утврђивање дисциплинске одговорности и изрицање дисциплинских мјера се односи на све тужиоце, судије, предсједнике судова, судије поротнике и резервне судије у свим тужилаштвима и судовима на државном, ентитетском, кантоналном, окружном, опћинском и основном нивоу у Босни и Херцеговини, укључујући Брчко Дистрикт, али искључујући уставне судове државе и ентитета БиХ.

КДТ остварује своје надлежности кроз дисциплинске активности Савјета, или шире, кроз заштиту јавности и правосудног система, и подноси извјештај директно Савјету. КДТ је обавезан по Закону да прима, истражује и подноси дисциплинске тужбе по притужбама на судије и тужиоце. Више информација о дисциплинском систему могу се добити на интернет страници Савјета: <http://www.xjpc.ba>.

Судије и тужиоци морају одржавати високе стандарде

Пропуст у примјени професионалних и етичких норми слаби и доводи у опасност повјерење јавности у правосудни систем. Савјет је основан између осталог и зато да осигура да судије и тужиоци обављају своје службене дужности на начин који је у складу са етичким и професионалним стандардима. У Закону је дата детаљна листа са више од 20 дисциплинских прекршаја које судије и тужиоци могу починити уколико се он или она понаша на начин који није у складу са минимумом професионалних и етичких стандарда како прописује Закон. Када се судија или тужилац понаша на такав начин, принцип одговорности захтијева дисциплински поступак и након утврђивања дисциплинске одговорности судије или тужиоца изрицање дисциплинских мјера.

Примјери дисциплинских прекршаја

У Закону, који се може наћи на интернет страници Савјета, наведена је комплетна листа дисциплинских прекршаја. У суштини, од судија и тужилаца се очекује да буду независни и непристрасни, и да се понашају у складу са уставима и законима БиХ, ФБиХ, РС и Брчко Дистрикта, и да се понашају сво вријеме на начин који је у складу са етичким и професионалним нормама. Примјери непрофесионалног понашања који представљају дисциплински прекршај укључују:

- поступање с пристрасношћу и предрасудама;
- кршење обавезе исправног поступања према странкама у поступку, њиховим правним заступницима, свједоцима, упосленицима у државној служби или према колегама;
- прихватање поклона или награда чија је намјена непримјерено утјецање на одлуке или поступке судије или тужиоца;
- кориштење дужности судије или тужиоца како би се прибавиле неоправдане користи за себе или друге особе;
- пропуштање да тражи своје изузеће од поступања по предметима када постоји сукоб интереса;
- немаран однос према раду;
- упуштање у активности које су неспојиве са дужностима судије или тужиоца;
- пропуштање да поступи у складу са одлукама, наредбама или захтјевима Савјета.

Такође, прије преузимања дужности, судије и тужиоци дају свечану изјаву, обавезујући се у основи да ће обављати своју дужност у складу са Уставом и законом, да ће доносити одлуке по свом најбољем знању, савјесно, одговорно и непристрасно, те да ће штитити слободе и права појединаца загарантирана Уставом БиХ. Ако се судија или тужилац упусти у активности које представљају дисциплински прекршај или су на други начин протузаконите, судија или тужилац је тиме такође прекршио свечану изјаву.

Дисциплинске мјере

Уколико КДТ може да докаже да је судија или тужилац учинио дисциплински прекршај, Савјет може изрећи дисциплинске мјере против оптуженог судије или тужиоца, које се крећу од писмене опомене за релативно мали прекршај до трајног разрјешења с дужности када је озбиљнији прекршај почињен.

Повреда дужности и дисциплинска одговорност

Треба примјетити да је у 2004. години КДТ примио и прегледао 1428 притужби поднесених против судија и тужилаца; али након пажљивог прегледа и оцјене притужбе, КДТ је покренуо дисциплинске активности у само 14 притужби за које је утврђено да су основане или потврђене, а то чини 0,98% од 1428 прегледаних притужби. Према томе, очигледно је да је велика већина поднесених притужби формирана на неоснованим и непотврђеним наводима, што може бити тумачено на начин да већина судија и тужилаца који раде у правосудном систему заиста обављају своје дужности досљедно уз бар минимум стандарда етичких и професионалних одговорности које Закон захтијева.

Рад судије или тужиоца увијек подразумијева доношење тешких одлука, а они на које се те одлуке односе не морају бити увијек задовољни начином поступања или доношења одлуке у предмету. Чињеница да се ви не слажете са поступком или одлуком судије или тужиоца не значи да поступање судије или тужиоца представља разлог за покретање дисциплинског поступка. Прије него што КДТ размотри предузимање дисциплинских радњи против судије или тужиоца, Ваши наводи морају садржавати стварне елементе једног или више дисциплинских прекршаја утврђених Законом. Према томе, прије подношења притужбе против судије или тужиоца, запитајте се да ли се Ваше незадовољство или навод заиста односи на понашање судије или тужиоца, или се у ствари односи на одлуку донесену од стране судије или тужиоца. Ако је Ваше незадовољство везано за одлуку судије или тужиоца, требате тражити савјет адвоката да вам помогне у одлуци да ли да поднесете жалбу на одлуку којом нисте задовољни. А у другом случају, само ако сте утврдили да се Ваши наводи или незадовољство односи на поступак судије или тужиоца (а не на одлуку), тада је исправно да размотрите подношење притужбе КДТ-у.

Такође треба назначити да тврдње које се односе на наводе да је судија или тужилац одуговлачио поступак или прекршио правила вођења поступка захтијевају прво да КДТ утврди и докаже да је такво одуговлачење или кршење правила поступка било *неоправдано*, и друго, да то представља образац *поновљеног* одуговлачења или кршења правила поступка које је судија или тужилац учинио. Сходно томе, без додатних доказа који потврђују намјерно и неетичко понашање, као што је одуговлачење или кршење правила поступка суда или тужилаштва усљед пристрасности, један случај одуговлачења или кршења

правила поступка неће представљати довољан доказ за дисциплински прекршај за који судија или тужилац може бити одговоран.

Комуникација с Уредом дисциплинског тужиоца и подношење притужбе

Мада ће КДТ настојати да предистражна комуникација буде повјерљива, КДТ не може гарантовати или обећати такву повјерљивост. Исто тако, у случају покретања дисциплинског поступка КДТ је дужан размијенити релевантне информације с оптуженим судијом или тужиоцем, јер судија или тужилац има право знати за шта се терети, како би могао припремити одбрану на те оптужбе.

Свако може, и то најбоље у писменој форми, поднијети притужбу на адресу КДТ-а. Није прописан посебан језик или форма, премда се преферира један од домаћих језика или енглески језик. Постоји образац за улагање притужбе који се може прибавити на интернет страници Савјета. Притужбу требате поднијети чим примите повреду дужности, док је свима свјеже сјећање на догађаје и док се не изгубе или не униште релевантни документи, те прије него наступи застара.

КДТ мора покренути дисциплински поступак пред Савјетом у року од 5 година од дана када је повреда дужности која је предмет ваше притужбе учињена. Према томе, притужбу требате благовремено предати КДТ-у, јер у противном наступит ће застара за покретање дисциплинског поступка против судије или тужиоца.

Кореспонденцију упутити на адресу:

**Високи судски и тужилачки савјет
Уред дисциплинског тужиоца
Краљице Јелене 88
71000 Сарајево
Босна и Херцеговина**

Ваша притужба у писменој форми треба садржавати све важне информације, укључујући датуме, и по могућности треба бити откуцана на машини или исписана штампаним словима ради читљивости. Ако располагете читким копијама писама, уговора, судских одлука или других докумената који се односе на вашу тврдњу/тврдње потребно је да их приложите уз притужбу. Молимо да не шаљете оригиналне документе КДТ-у, јер вам не можемо вратити оригиналне документе назад. Шаљите само копије докумената, које не морају бити овјерене. КДТ ће вас контактирати уколико оригинални документи буду потребни. Молимо такође да КДТ-у прослиједите и све додатне информације или копије докумената до којих можете накнадно доћи у посјед, а од значаја су за вашу притужбу.

Начин поступања са притужбама

Претходна провјера

КДТ прима много притужби, а у његовом саставу раде правници чији је задатак да испитају ове притужбе. КДТ је обавезан да све притужбе ријеша на правичан и независан начин. КДТ није дио правосудног система и није обавезан да штити судије и тужиоце. У ствари, задатак КДТ-а је да осигура да судије и тужиоци одговарају ако изневјере повјерење јавности или повриједи правосудни систем чињењем радњи које не задовољавају минимум етичких и професионалних стандарда.

Када КДТ прими притужбу обавља се претходна провјера притужбе. Ако се нашом провјером утврди да постоји разумна основа за вјеровање да је судија или тужилац учинио дисциплински прекршај, покренут ће се детаљна истрага чињеница и околности.

Истрага

У већини предмета КДТ не може детаљно, правично и независно донијети одлуку о притужби само на основу Ваших тврдњи. Истрага подразумијева прикупљање свих релевантних докумената као и испитивање особа које посједују информације у вези с вашом тврдњом/тврдњама укључујући евентуални разговор са Вама и наведеним судијом или тужиоцем. Морамо саслушати обје стране и процијенити све доказе прије него што донесемо коначну одлуку о томе да ли је притужба основана.

Након истраге

Када се прикупе све релевантне информације, десит ће се једна од слиједеће три ствари:

- 1) у озбиљним и хитним предметима, поднијет ће се захтјев Савјету да се судија или тужилац без одлагања привремено удаљи од вршења дужности. Привремено удаљење судија или тужилаца од вршења дужности може се одредити за било који период који не прелази датум окончања дисциплинског поступка на основу којег је дошло до привременог удаљења од вршења дужности;
- 2) уколико истрага покаже да постоје докази који потврђују ваше наводе о повреди дужности против судије или тужиоца, КДТ ће: (И) Тражити оставку од судије или тужиоца, (ИИ) Понудити споразум судији или тужиоцу у циљу прихватања одлуке и рјешења дисциплинског предмета, или (ИИИ) Покренути дисциплински поступак пред Савјетом подношењем дисциплинске тужбе;
- 3) уколико истрага покаже да ваша притужба није основана или се наводи ваше притужбе не могу потврдити и доказати, КДТ неће покренути дисциплински поступак против судије или тужиоца.

Могући исход и дужина трајања

Дисциплинска комисија састављена од чланова Савјета доноси коначну одлуку у дисциплинским поступцима које против судија и тужилаца подузима КДТ пред Савјетом.

Након што КДТ прими притужбу, преглед, процјена и доношење одлуке од стране КДТ-а, истрага, те дисциплински поступак који услиједи могу трајати од неколико мјесеци до годину дана. Колико дуго ће то тачно трајати зависи од низа фактора, укључујући дужину трајања истраге, сложеност предмета, број свједока које треба испитати, распоред различитих расправа пред Савјетом које предвиђа Закон, итд. Међутим, КДТ је обавезан обављати своје службене дужности на независан и непристрасан начин и у разумном временском року.

Примите к знању да особе које намјерно поднесу лажне и неосноване притужбе на повреду дужности против судије или тужиоца могу кривично одговарати у складу са законом.

НАПОМЕНА:

МОЛИМО ДА НЕ КОНТАКТИРАТЕ КДТ. КДТ ЋЕ КОНТАКТИРАТИ ВАС:

- 1. УКОЛИКО СУ НАМ ПОТРЕБНЕ ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ ОД ВАС; ИЛИ**
- 2. КАД СЕ НА ОСНОВУ НАШЕ ПРОВЈЕРЕ И ОЦЈЕНЕ ДОЂЕ ДО ЗАКЉУЧКА У ВЕЗИ С ВАШОМ ПРИТУЖБОМ.**